

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 117/2017-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudcu Milana Lalíka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], obaja bytom [REDACTED], zastúpených advokátkou Mgr. Andreou Rusnákovou, Heydukova 16, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 502/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 502/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Malacky vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 502/2008 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie každému v sume po 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Malacky povinný zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Malacky je povinný uhradiť [REDACTED] a [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 396,05 € (slovom tristodevät'desiatšesť eur a päť centov) na účet ich právnej zástupkyne Mgr. Andrey Rusnákovej, Heydukova 16, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED] vo zvyšnej časti nevyhoveli.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], obaja bytom [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 502/2008 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 873/2014

2. Zo sťažnosti vyplýva:

«Na Krajský súd... 23.12.2014 predložený spis Okresného súdu... spis. zn. 5C 502/2008 o začatie zmierovacieho konania, o určenie vlastníctva, o zaplatenie 663,88 € a o protinávrhu žalovaných 1. a 2. na zaplatenie sumy 829.85 € s opravným prostriedkom –

odvolaním zo dňa 9.10.2014, ktoré podali žalobcovia v 1. a 2. rade: 1. [REDAKOVANÉ],
2. [REDAKOVANÉ]... proti rozsudku Okresného súdu Malacky č.k. 5C 502/2008-327. ...

... Krajský súd sa v konaní dopustil prieťahov hlavne z dôvodu, že od predloženia spisu prvostupňovým súdom tento vo veci vôbec nekonal t.j. do dnešného dňa viac ako 25 mesiacov čo je neprimerane dlhý časový úsek v dôsledku čoho sa odd'ahuje právoplatne skončenie sporu a predlžuje sa stav právnej neistoty sťažovateľov. ...

... Prieťahov v konaní sa dopustil aj okresný súd, pretože súdny spor začal v roku 2001 (kedy bol dňa 27.12.2001 podaný návrh na začatie konania) a do dnešného dňa vo veci samej nie je právoplatne rozhodnuté.

Sťažovatelia do konania vstúpili v januári 2004, kedy im okresný súd doručil uznesenie o nariadení predbežného opatrenia č.k. MA 4C 216/2001-68 zo dňa 19.1.2005, kde im uložil povinnosť zdržať sa akéhokoľvek zásahu do užívania časti pozemku parc. č. 572/2, voči ktorému sa v zákonnej lehote odvolali a krajský súd rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil tak, že návrh zamietol.

Od tejto doby t.j. od januára 2005 súd vo veci riadne nekonal. Postup súdu bol nesústredený a neefektívny poznačený

- početnými pochybeniami a nesprávnymi a nezákonnými rozhodnutiami, ktoré boli odvolacím súdom zrušené alebo zmenené (napr. uznesenie o nariadení predbežného opatrenia č.k. MA 4C 216/2001-68 zo dňa 19.1.2005, ktoré krajský súd zmenil tak, že návrh zamietol, alebo rozsudok č.k. 5C 502/08-194, ktorý bol uznesením krajského súdu č.k. 14Co/413/2009-215 zrušený a vec vrátená prvostupňovému súdu na ďalšie konanie)

- nesprávnym postupom napr. keď 6 a 1/2 roka konal s účastníkmi (sťažovateľmi), o ktorých vstupe do konania riadne nerozhodol, alebo okresný súd nerozhodol o návrhu navrhovateľov o rozšírení ich pôvodného návrhu o úroky z omeškania, ktorý zmenili písomným podaním dňa 9.4.2003 (čl. 37 spisu), následne na pojednávaní dňa 20.1.2004 (čl. 1.39 spisu), nerozhodol o vzájomnom návrhu žalovaného v 1. rade, ktorý predniesol na pojednávaní dňa 20.1.2004, ďalej nerozhodol ani o návrhu žalobcov na zmenu žalobného návrhu podaného dňa 13.9.2004 (čl. 48 spisu), ktorým navrhovatelia žiadali aby súd rozhodol o určení, že žalobcovia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi časti parc. č. 572/2 a teda nebolo jasné o čom súd od apríla 2003 konal.

Okrem toho treba konštatovať, že okresný súd bol v danej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných relevantných dôvodov a bez prerušenia konania opakovane dlhodobo nečinný a to napr. od 5.6.2006 do 5.4.2007, od 24.4.2007 do 30.10.2008. ...

... Pokiaľ ide o posúdenie zložitosti veci v konaní na krajskom súde sme toho názoru, že vzhľadom na skutkový stav a právnu povahu veci ju nemožno hodnotiť ako zložitú...

Napokon musíme tiež konštatovať, že žiadna skutková zložitost' veci nemôže v danom prípade ospravedlniť doterajšiu dĺžku konania pred okresným súdom – v prípade sťažovateľov 12 rokov. ...

Čo sa týka kritéria „správania sa“ sťažovateľov, nemožno im vytknúť žiadne také správanie alebo konanie, ktoré by malo ísť na ich ťarchu...

... poukazujeme aj na celkovú dĺžku konania, ktorá je už viac ako 15 rokov, ktorá prispela k tomu, že sťažovatelia sa ocitli v stave právnej neistoty. Sťažovatelia ďalej pociťujú pretrvávajúci stav aj ako výraznú nemajetkovú ujmu. Psychická ujma sťažovateľov spočíva okrem narušenia ich občianskych istôt, v pocite krivdy a beznádeje, že súdy ani po toľkých rokoch právoplatne nerozhodli o ich veci. Takýto postup súdu spôsobuje sťažovateľom okrem iného aj trvanie obmedzenia nakladania s ich majetkom, no predovšetkým psychickú ujmu a je nedôstojným postupom súdov voči sťažovateľom. ...

Sťažovatelia sú toho názoru, že v ich prípade nemožno považovať za dostatočné len samotné deklarovanie porušenia práva. Vzniknuté priedahy v predmetnom konaní už nie je možné odstrániť ani zásadne napraviť naštrbené medzil'udské vzťahy, preto sa domáhajú nápravy kompenzačného ako aj preventívneho charakteru tak od okresného súdu ako aj od krajského súdu. Priznanie finančného zadosťučinenia sťažovatelia požadujú aj z dôvodu, že štátne orgány musia niesť zodpovednosť za porušovanie základných ľudských práv a slobôd a prehliadanie práv občana tejto republiky.

Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia žiadajú sťažovatelia vychádzať zo záujmov ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenia podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aplikovaných na konkrétne skutočnosti toho – ktorého prípadu.

Sťažovatelia žiadajú adekvátne posúdiť výšku finančného zadosťučinenia tak, aby zodpovedalo rozsahu nimi prežitých stresov a nervov, pocitu nedôvery v spravodlivosť a ich

sústavnej snahy domôcť sa svojich práv, s prihliadnutím na celkovú neprimeranú dĺžku konania. So zreteľom na vyššie uvedený skutkový aj právny stav, vychádzajúc z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných prípadoch máme za to, že finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 EUR od okresného súdu za 12 ročné prieťahy v konaní a 2.000,- EUR od krajského súdu za 2 ročné nekonanie vo veci bude v ich prípade pri tak masívnych niekoľkoročných prieťahoch v konaní, primeraným (napr. nález I. ÚS 280/2015-23).

Okrem uvedených dôvodov sťažovatelia odôvodňujú požadované finančné zadosťučinenie... aj tým, že postup porušovateľa im spôsobuje značnú majetkovú a mentálnu ujmu, ktorá sa nedá napraviť iba samotným konštatovaním porušenia ich ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Finančným zadosťučinením dosiahnu aspoň čiastočné zadosťučinenie za roky čakania, právnu neistotu, ktorá stále trvá – už 12 rokov – a dôjde k zmierneniu tejto ich nemajetkovej ujmy.»

3. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vo veci vedenej pod spis. zn. 14Co 873/2014 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Malacky v konaní vo veci vedenej pod spis. zn. 5C 502/2008 porušené bolo.

Krajskému súdu v Bratislave prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co 873/2014 konal bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľom priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 12.000 EUR..., ktoré im je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť v sume 2.000,- EUR... a Okresný súd Malacky v sume 10.000,- EUR... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Porušovatelia – Krajský súd v Bratislave a Okresný súd Malacky sú povinní sťažovateľom uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 572,80 EUR..., a to Krajský súd v Bratislave sumu 286,40 EUR a Okresný súd Malacky sumu 286,40 EUR na účet právnej zástupkyne Mgr. Andrei Rusnákovej...“

4. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 117/2017-13 z 8. marca 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľov v časti, ktorou namietali porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 502/2008, a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol.

5. Predseda okresného súdu na výzvu ústavného súdu k prijatej sťažnosti reagoval podaním sp. zn. Spr. 2071/17 z 10. apríla 2017, v ktorom okrem iného uviedol:

„Vec napadla na bývalý Okresný súd Malacky 27. decembra 2001. Ku dňu 31. decembra 2004 býv. Okresný súd Malacky zanikol pričom podľa § 15 ods. 2 zák. č. 371/2004 Z. z. výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane prechodu správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcu k štátu prechádza k 1. januáru 2005 z Okresného súdu Malacky na Okresný súd Bratislava IV.

Terajší Okresný súd Malacky bol zriadený zákonom č. 511/2007 Z. z., pričom ust. § 18a písm. a/ zák. č. 511/2007 Z. z. riešil prechod súdnictva odlišne od § 15 ods. 2 zák. č. 371/2004 Z. z., používajúc termín odovzdávajúci a nadobúdajúci súd.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že terajší Okresný súd Malacky nie je právnym nástupcom bývalého Okresného súdu Malacky a to isté platí samozrejme aj vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV.

Oprávnený som teda vyjadriť sa len k nápadu veci k1. januáru 2008, o čom svedčí fakt, že vec bola zapísaná ako nový nápad – sp. zn. 5C 502/2008.

Konštatujem, že od roku 2008 k dnešnému dňu, čo je viac ako 9 rokov, bolo určených viacero termínov pojednávanií (celkove 14) a vec v dôsledku opravných prostriedkov bola

niekoľkokrát predložená odvolaciemu súdu. (Po zrátaní celkovej doby som zistil, že tunajší súd konal vo veci celkove 56 mesiacov (4 roky a 8 mesiacov) a Krajský súd (Bratislava 49 mesiacov (viac ako 4 roky)

Uznávam, že aj doba 56 mesiacov, po ktorú konal vo veci tunajší súd, je dobou neprimeranou a evokuje označenie ako prieťahy v konaní. Bez toho, že by som sa podrobnejšie rozpisoval, musím však, poukázať na objektívne príčiny tohto stavu spočívajúce v nezvládnuteľnej preťaženosti Okresného súdu Malacky a to počnúc už od vzniku súdu v januári 2008.

Spis bol z odvolacieho súdu vrátený 7. marca 2017, pričom zákonný sudca určil termín pojednávania na 15. júna 2017.“

6. Právna zástupkyňa sťažovateľov zaujala k vyjadreniu okresného súdu doručenému ústavného súdu 9. mája 2017 stanovisko, v ktorom zotrvala na dôvodoch podanej sťažnosti.

7. Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

12. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, a § 117 ods. 1 OSP, z ktorej vyplýva povinnosť sudcu robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

13. Podľa čl. 17 Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 (ďalej len „CSP“) súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

14. Podľa 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jednom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj s'ťažnost' s'ťažovateľov.

16. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 502/2008 zistil, že okresný súd začal vo veci konať až 1. januára 2008, tak ako na to poukázal predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k prijatej s'ťažnosti. Vzhľadom na viazanost' ústavného súdu návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde), keď s'ťažovatelia namietali v petite s'ťažnosti iba postup Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 502/2008, posudzoval ústavný súd iba priebeh konania na tomto súde a s ním spojené porušenie označených práv s'ťažovateľov.

17. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o určenie vlastníctva a vydanie bezdôvodného obohatenia nie je po právnej stránke zložitú a patrí ku štandardnej rozhodovacej agende všeobecných súdov. Čo sa týka skutkovej stránky veci a faktickej zložitosti, ani túto nemožno hodnotiť ako zložitú, čo nenamietal ani predseda súdu v svojom vyjadrení k prijatej s'ťažnosti.

18. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu zistil, že sťažovatelia žiadnym spôsobom k priet'ahom v konaní neprispeli.

19. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu bol od 1. januára 2008 poznačený opakovanou krátkodobou nečinnosťou a opakovanou nesústredenou činnosťou.

20. Obdobia krátkodobej nečinnosti sa vyskytli opakovane. Prvé obdobie krátkodobej nečinnosti v trvaní 9 mesiacov sa vyskytlo od 1. januára 2008, keď vec napadla na okresný súd, do 8. októbra 2008, keď okresný súd vo veci vykonal prvý úkon, a to vyžiadanie podkladov zo stavebného úradu. Ďalšie obdobie krátkodobej nečinnosti v trvaní 4 mesiacov sa vyskytlo v období od 23. marca 2011, keď bolo účastníkom konania doručované uznesenie krajského súdu sp. zn. 14 Co 413/2009 z 31. januára 2011, do 2. augusta 2011, keď okresný súd uznesením rozhodol o pripustení sťažovateľov do konania. Uznesenie okresného súdu o prerušení konania z 25. apríla 2012 bolo expedované účastníkom konania až 21. septembra 2012, teda až 5 mesiacov po tom, ako bolo o prerušení konania rozhodnuté. Posledné obdobie krátkodobej nečinnosti v trvaní takmer 5 mesiacov zistil ústavný súd v období od 6. júna 2013, keď bolo účastníkom zaslané uznesenie krajského súdu sp. zn. 8 Co 371/2012 z 28. marca 2013, do 29. októbra 2013, keď bol nariadený termín pojednávania na 9. január 2014. Spolu tak predstavujú obdobia krátkodobej nečinnosti 23 mesiacov.

21. Postup okresného súdu bol opakovane poznačený aj nesústredenou činnosťou, keď každé z jeho troch rozhodnutí, proti ktorým podali účastníci konania odvolanie, bolo krajským súdom zrušené. Rozsudok okresného súdu z 2. júla 2009 bol uznesením krajského súdu sp. zn. 14 Co 413/2009 z 31. januára 2011 zrušený pre procesné pochybenia, ktoré viedli k odňatiu možnosti účastníkov konania uplatniť si svoje procesné práva. Uznesenie okresného súdu o prerušení konania z 25. apríla 2012 bolo uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Co 371/2012 z 28. marca 2012 zrušené pre jeho nedostatočné odôvodnenie. Uznesením krajského súdu sp. zn. 14 Co 873/2014 z 20. februára 2017 bol zrušený v poradí druhý rozsudok okresného súdu z 10. júla 2014, a to z dôvodu procesných väd, ktoré viedli

k porušeniu práva účastníkov na spravodlivý proces. Aj keď ústavný súd musí súhlasiť s vyjadrením predsedu okresného súdu, že konanie na krajskom súde trvalo dlhšie ako konanie na okresnom súde, je potrebné zdôrazniť, že to bol postup samotného okresného súdu, ktorý viedol k predĺženiu konania, keď sa účastníci konania museli domáhať svojich práv podaním odvolaní proti rozhodnutiam okresného súdu, čím tak v konečnom dôsledku okresný súd predĺžil konanie tým, že spis musel byť opakovane predkladaný krajskému súdu a rozhodnutia okresného súdu boli opakovane krajským súdom rušené, a to vždy pre vážne procesné pochybenia zákonného sudcu.

22. Obranu okresného súdu spočívajúcu v argumentácii preťažnosti okresného súdu ústavný súd neakceptoval.

23. Námietka pretrvávajúceho vysokého nápadu vecí či námietka častých zmien zákonných sudcov, neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy či dokonca technická nefunkčnosť súdu nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prietáhov (obdobne napr. III. ÚS 140/07).

24. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 502/2008 došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

25. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

26. V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 502/2008 konal bez zbytočných prietáhov.

27. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

28. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

29. Sťažovatelia žiadali o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré má uhradiť okresný súd každému z nich v sume po 10 000 €.

30. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

31. Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce namietané porušenie základného práva (doterajšiu dĺžku súdneho konania, dobu prietáhov okresného súdu v konaní, význam

veci pre sťažovateľov) ústavný súd považoval za odôvodnené priznať každému zo sťažovateľov finančné zadost'učinenie v sume 1 500 €, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť sťažovateľom v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

33. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovatelia žiadali priznať finančné zadost'učinenie nad ústavným súdom priznanú sumu.

34. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu v celkovej sume 572,80 €.

35. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, je 73,67 € (§ 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky) a hodnota režijného paušálu je 8,84 €.

36. S poukazom na výsledok konania vznikol každému zo sťažovateľov nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 165,02 € vrátane režijného paušálu, t. j. spolu u oboch sťažovateľov sumu 330,04 €. Keďže právna zástupkyňa predložila ústavnému osvedčenie o tom, že je platiteľkou DPH, odmena za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom bola zvýšená o 20 %, čo predstavuje celkovú sumu 396,05 €.

37. Ústavný súd nepriznal úhradu trov za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu), pretože toto vyjadrenie neobsahovalo žiadne skutočnosti významné pre rozhodnutie ústavného súdu.

38. Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2017